

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yugoslavie

(IT-02-60)

BLAGOJEVIĆ i JOKIĆ

VIDOJE BLAGOJEVIĆ

Komandant Bratunačke brigade Vojske bosanskih Srba (VRS) koja je djelovala u opštinama Bratunac i Zvornik na istoku Bosne i Hercegovine

- Osuđen na 15 godina zatvora

Osuđen za:

Pomaganje i podržavanje ubistva, progona na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi i nečovječnih djela (prisilno premještanje) (zločini protiv čovječnosti)

Pomaganje i podržavanje ubistva (kršenja zakona i običaja ratovanja)

- Blagojević je pomagao i podržavao progone stanovnika bosanskih Muslimana u srebreničkoj enklavi, području pod zaštitom UN-a oko grada Srebrenice, u istočnoj Bosni i Hercegovini, oko 15 kilometara od granice sa Srbijom. To je činio putem osnovnih krivičnih djela ubistva, okrutnog i nečovječnog postupanja, terorisanja civilnog stanovništva i prisilnog premještanja.
- Blagojević je pomagao i podržavao ubistva muškaraca bosanskih Muslimana u Bratuncu.

VIDOJE BLAGOJEVIĆ

Datum rođenja	22. jun 1950. u opštini Bratunac, Bosna i Hercegovina
Optužnice	Prvobitna: 30. oktobar 1998.; izmijenjena: 27. oktobar 1999.; izmijenjena i spojena: 26. maj 2003.
Datum hapšenja	10. august 2001. od strane međunarodnih snaga - SFOR-a
Prebačen na MKSJ	10. august 2001.
Prvo stupanje pred Sud	16. augusta 2001., izjasnio se po svim optužbama da nije kriv
Presuda Pretresnog vijeća	17. januar 2005., osuđen na 18 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	9. maj 2007., kazna smanjena na 15 godina zatvora
Izdržao kaznu	Dana 25. januara 2008, prebačen u Norvešku na izdržavanje kazne; u kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru; odobreno prijevremeno puštanje na slobodu 3. Februara 2012. (stupilo na snagu 22. Decembra 2012.)

DRAGAN JOKIĆ

Načelnik inženjerije Zvorničke brigade VRS-a koja je djelovala u opštinama Bratunac i Zvornik na istoku Bosne i Hercegovine

- Osuđen na devet godina zatvora

Osuđen za:

Pomaganje i podržavanje istrebljenja i progona na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti)

Pomaganje i podržavanje ubistva (kršenje zakona i običaja ratovanja)

- Jokić je pomagao i podržavao ubistva muškaraca bosanskih Muslimana počinjena u Orahovcu, na vojnom poljoprivrednom dobru Pilica/Branjevo i u Kozluku tako što je dozvolio da se inženjerska sredstva i osoblje koriste za kopanje masovnih grobnica za pogubljene žrtve.
- Jokić je pružao praktičnu pomoć koja je znatno doprinijela izvršenju krivičnog djela istrebljenja: znao je za zatočavanje bosanskih Muslimana u školi u Grbavcima, Orahovac, u školi u Pilici i u Kozluku i poslao je rovokopač Zvorničke brigade i osoblje koje je upravljalo rovokopačem da kopaju masovne grobnice na mjestima gdje su pogubljenja bila u toku ili su bila netom izvršena.
- Putem pomaganja i podržavanja ubistva, Jokić je učestvovao u kampanji progona stanovnika bosanskih Muslimana.

DRAGAN JOKIĆ

Datum rođenja	20. avgust 1957. u mjestu Grbavci, opština Zvornik, Bosna i Hercegovina
Optužnice	Prvobitna : 30. maj 2001., objelodanjena 15. augusta 2001.; izmijenjena i spojena: 26. maj 2003.
Datum predaje	15. august 2001.
Prebačen na MKSJ	15. august 2001.
Prvo stupanje pred Sud	21. avgusta 2001. izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Presuda Pretresnog vijeća	17. januara 2005. osuđen na devet godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	9. maja 2007. kazna potvrđena
Izdržao kaznu	22. decembra 2008, prebačen u Austriju na izdržavanje kazne; u kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru; prijevremeno puštanje na slobodu odobreno mu je 13. januara 2010.

STATISTIČKI PODACI

SUDENJE	
Početak suđenja	14. maja 2003.
Završne riječi	29. septembra - 1. oktobra 2004.
Pretresno vijeće I	sudija Liu Daqun (predsjedavajući), sudija Volodymyr Vassilenko, sudija Carmen Maria Argibay
Tužilaštvo	Peter McCloskey, Antoinette Issa, Stefan Waespi, Milbert Shin, Salvador Viada
Advokati odbrane	Za Vidoja Blagojevića: Michael Karnavas, Suzana Tomanović Za Dragana Jokića: Miodrag Stojanović, Branko Lukić
Presuda	17. januar 2005.

Broj sudskih dana	145
Broj svjedoka optužbe	85
Broj dokaznih predmeta optužbe	876
Broj svjedoka odbrane	76
Broj dokaznih predmeta odbrane	364

ZALBENI POSTUPAK	
Žalbeno vijeće	Sudija Fausto Pocar (predsjedavajući), sudija Mohammed Shahabuddeen (predžalbeni sudija), sudija Mehmet Güney, sudija Andrésia Vaz, sudija Theodor Meron
Tužilaštvo	Norman Farrell, Marie-Ursula Kind
Advokati odbrane	Za Vidoja Blagojevića: Vladimir Domazet Za Dragana Jokića: Branislava Isailović, Chrissa Loukas
Presuda	9. maj 2007.

POVEZANI PREDMETI	
ERDEMOVIĆ (IT-96-22) "POLJOPRIVREDNO DOBRO PILICA"	
KARADŽIĆ (IT-95-5/18) "BOSNA I HERCEGOVINA" I "SREBRENICA"	
KRSTIĆ (IT-98-33) "SREBRENIČKO-DRINSKI KORPUS"	
MILOŠEVIĆ (IT-02-54) "KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA"	
MLADIĆ (IT-09-92) "BOSNA I HERCEGOVINA" I "SREBRENICA"	
NIKOLIĆ MOMIR (IT-02-60/1) "SREBRENICA"	
OBRENOVIĆ (IT-02-60/2) "SREBRENICA"	
ORIĆ (IT-03-68)	
PERIŠIĆ (IT-04-81)	
POPOVIĆ <i>i drugi</i> (IT-05-88) "SREBRENICA"	
STANIŠIĆ I SIMATOVIĆ (IT-03-69)	
TOLIMIR (IT-05-88/2) "SREBRENICA"	
TRBIĆ (IT-05-88/1) "SREBRENICA"	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica protiv Blagojevića potvrđena je 30. oktobra 1998. i ostala je zapečaćena do njegovog hapšenja. Optužnica protiv Jokića je potvrđena 30. maja 2001. i objelodanjena je 15. avgusta 2001.

Izmijenjena spojena optužnica podnesena je 27. maja 2002. i njom su se optuženi teretili kako slijedi:

Blagojević, na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) i krivične odgovornosti nadređenog (član 7(3) Statuta), teretio se za:

- saučesništvo u genocidu (član 4),
- istrebljenje, ubistvo, progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, nehumana djela (prisilno premještanje) (zločini protiv čovječnosti, član 5) i
- ubistvo (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3)

Jokić, na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) i krivične odgovornosti nadređenog (član 7(3) Statuta), teretio se za:

- istrebljenje, ubistvo, progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, nehumana djela (prisilno premještanje) (zločini protiv čovječnosti, član 5) i
- ubistvo (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3)

PRETPRETRESNI POSTUPAK

Dragan Obrenović je takođe bio optužen u vezi s događajima koji su se dogodili nakon pada Srebrenice. Tužilaštvo je 11. septembra 2001. podnijelo zahtjev za spajanje optužnica protiv Vidoja Blagojevića, Dragana Jokića i Dragana Obrenovića. Nakon donošenja usmene odluke od 15. januara 2002., Pretresno vijeće je naložilo da optužnice protiv trojice optuženih budu spojene. U skladu s usmenom odlukom Pretresnog vijeća, Tužilaštvo je 22. januara 2002. podnijelo izmijenjenu optužnicu koja odražava spajanje predmeta protiv trojice optuženih.

Dana 26. marta 2002., potvrđena je optužnica protiv Momira Nikolića za krivična djela u vezi s događajima u Srebrenici. Tužilaštvo je 3. aprila 2002. podnijelo Zahtjev za spajanje predmeta protiv Nikolića s predmetom protiv Blagojevića, Jokića i Obrenovića. Dana 17. maja 2002., Pretresno vijeće je donijelo odluku da se protiv Blagojevića, Obrenovića, Jokića i Nikolića podigne zajednička optužnica i da im se zajedno sudi u predmetu pod brojem IT-02-60.

Dana 6. maja 2003., Tužilaštvo je podnijelo "Zajednički zahtjev za razmatranje Sporazuma o potvrdnom izjašnjanju o krivici između Momira Nikolića i Tužilaštva". Tužilaštvo je 7. maja 2003. podnijelo izmijenjeni Sporazum o potvrdnom izjašnjanju o krivici. Taj sporazum je sadržavao Nikolićevo potvrdno izjašnjanje o krivici po tački 5 izmijenjene spojene optužnice u kojoj se navode progone kao zločin protiv čovječnosti. Dana 7. maja 2003., u skladu s izmijenjenim Sporazumom o potvrdnom izjašnjanju o krivici kojeg je prihvatilo Pretresno vijeće, Tužilaštvo je povuklo preostale tačke optužnice protiv Nikolića. Dana 2. decembra 2003., Pretresno vijeće je osudilo Momira Nikolića na 27 godina zatvora. Dana 8. marta 2006., Žalbeno vijeće je Nikoliću smanjilo kaznu na 20 godina zatvora (vidi predmet broj IT-02-60/1).

Dana 20. maja 2003., Tužilaštvo je podnijelo zahtjev za razmatranje Sporazuma o potvrdnom izjašnjanju o krivici između Obrenovića i Tužilaštva. Prema Sporazumu, Obrenović se izjasnio krivim po tački 5 optužnice za progone kao zločin protiv čovječnosti, a Tužilaštvo je povuklo preostale tačke optužnice po kojima se teretio. Pretresno vijeće je 21. maja 2003. prihvatilo potvrdno izjašnjanje o krivici i povlačenje preostalih tačaka optužnice protiv Obrenovića. Dana 23. maja 2003., Pretresno vijeće je odvojilo postupak protiv Obrenovića (vidi predmet broj IT-02-60/2). Dana 10. decembra 2003., Pretresno vijeće je osudilo Obrenovića na 17 godina zatvora.

SUĐENJE

Suđenje Blagojeviću i Jokiću počelo je 14. maja 2003., a završilo 1. oktobra 2004.

Dana 14. i 15. septembra 2004., Pretresno vijeće i strane u postupku posjetile su lokacije u opštinama Srebrenica, Bratunac i Zvornik kako bi se pomoglo Vijeću u procjenjivanju dokaza prihvaćenih u predmetu. Strane u postupku su iznijele završne riječi od 29. septembra do 1. oktobra 2004.

ODLUKA NA OSNOVU PRAVILA 98bis

Po završetku izvođenja dokaza Tužilaštva pretresno vijeće može donijeti odluku o tome da li postoje osnove za osudu. Ako vijeće smatra da Tužilaštvo nije izvelo dovoljno dokaza u prilog određenih tački optužnice, vijeće te tačke može odbaciti prije početka izvođenja dokaza odbrane.

Po završetku izvođenja dokaza Tužilaštva 2. marta 2004., Blagojević i Jokić su podnijeli odvojene zahtjeve za donošenje oslobađajuće presude u odnosu na sve tačke optužnice na osnovu pravila 98bis.

Dana 5. aprila 2004., Pretresno vijeće je izreklo Blagojeviću oslobađajuću presudu po tačkama 2 do 4 optužnice (istrebljenje; ubistvo kao zločin protiv čovječnosti; i ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja), u onoj meri u kojoj se odnose na navode o njegovoj individualnoj krivičnoj odgovornosti na osnovu člana 7(1) za planiranje, podsticanje, naređivanje i počinjene krivičnih djela.

Pretresno vijeće je, nadalje, Blagojeviću izreklo oslobađajuću presudu po tačkama 5 i 6 optužnice (progone; nehumana djela), u onoj mjeri u kojoj se odnose na njegovu individualnu krivičnu odgovornost

za planiranje, poticanje i naređivanje zločina prema članu 7(1) Statuta.

Jokić je oslobođen optužbi po tačkama 2 do 5 optužnice, u onoj mjeri u kojoj se odnose na navode o njegovoj individualnoj krivičnoj odgovornosti za planiranje, podsticanje i naređivanje krivičnih djela prema članu 7(1) Statuta.

Što se tiče drugih osnova žalbe, svi drugi zahtjevi optuženih su odbijeni.

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA

Pretno vijeće je izreklo presudu 17. januara 2005. U sažetku presude, Pretresno vijeće je iznijelo sljedeće zaključke:

Nakon napada na enklavu Srebrenica, 20.000 do 30.000 bosanskih Muslimana pobjeglo je u Potočare, selo u sjeveroistočnom dijelu enklave, gdje je Holandski bataljon Zaštitnih snaga Ujedinjenih nacija imao svoju komandu. Holandski bataljon se nije mogao nositi s ovim masovnim prilivom izbjeglica. Nije imao dovoljne zalihe hrane, vode ili lijekova za izbjeglice, što je dobrim dijelom bilo prouzrokovano činjenicom da je VRS prethodnih mjeseci sprečavao prolaz konvoja pomoći. Pregovori između Ratka Mladića, komandanta VRS i Holandskog bataljona u noći 11. jula i ujutro 12. jula rezultirali su dogovorom da VRS transportuje bosansko muslimansko civilno stanovništvo iz enklave na teritoriju pod kontrolom Armije Bosne i Hercegovine (ABiH).

Vijeće je konstatovalo da su bosanski Muslimani u Potočarima bili izloženi okrutnom i nečovječnom postupanju. Neki od bosanskih Muslimana u Potočarima bili su izvrgnuti premlaćivanju, koje im je tešku bol i patnju. Nisu imali dovoljno prostora, hrane ni vode i bili su izloženi ekstremnim oblicima ponižavanja. Muškarci su odvojeni od ostatka svojih porodica, što je među stanovništvom izazvalo veliku zabrinutost za sudbinu tih muškaraca. Vijeće je takođe konstatovalo da su bosanski Muslimani ubijani u Potočarima. Iako je bilo malo dokaza da bi se utvrdilo postojanje organizovanog plana ubijanja bosanskih Muslimana u Potočarima, u atmosferi u kojoj su premlaćivanja, teško zlostavljanje i zastrašivanje bili ne samo tolerisani već po svemu sudeći podsticani, moglo se predvidjeti da će biti počinjena ovakva ubistva.

Vijeće je takođe konstatovalo da su muslimanske žene, djeca i starci prisilno premješteni iz Potočara na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana. Iako postoje dokazi da su se bosanski Muslimani dobrovoljno ukrkali u autobuse i izrazili želju da napuste Potočare, Vijeće je konstatovalo da se u kontekstu situacije kakva je tada postojala u Potočarima, ovo premještanje ne može opisati kao "dobrovoljno" već se mora smatrati iznuđenim ili prisilnim. Zbog humanitarne krize koja je zahvatila Potočare - a koju su stvorile snage bosanskih Srba, uključujući i Bratunačku brigadu - i atmosfere terora koja je zavladała Potočarima, posebno u noći 12. jula, bosansko-muslimansko stanovništvo i sam Holandski bataljon nisu imali drugog izbora već da se prebace na drugo mjesto, gdje mogu biti osigurani njihova bezbjednost, dobrobit i sam opstanak.

Kolona od oko 10.000 do 15.000 izbjeglica bosanskih Muslimana pokušala je pobjeći iz enklave u noći 11. jula s ciljem da se probiju do teritorije pod kontrolom bosanskih Muslimana u okolini Tuzle. U koloni su najvećim dijelom bili dječaci i muškarci od 16 do 65 godina. Tokom narednih dana, više od 7.000 muškaraca bosanskih Muslimana je zarobljeno, zatočeno i prebačeno na mjesta pogubljenja u opštinama Bratunac i Zvornik, gdje su ubijeni.

Prva faza ove operacije protiv muškaraca bosanskih Muslimana uključivala je njihovo zatočenje u Bratuncu u noćima 12. i 13. jula. Blagojević je bio prisutan u Bratuncu oba ta dana. Muškarci koji su prisilno odvojeni od svojih porodica u Potočarima, kao i muškarci koji su zarobljeni tokom pretresa terena, prebacivani su autobusom u Bratunac. Ovi muškarci su bili zatočeni ili u autobusima ili u zgradama školskog centra "Vuk Karadžić". Gradić Bratunac bio je tako prepun muškaraca bosanskih Muslimana. Vojna policija Bratunačke brigade vršili su obezbjeđenje, ili tačnije, čuvali zatočenike, osiguravajući time kontinuiranu kontrolu snaga bosanskih Srba nad ovim ljudima.

Dok je većina muškaraca zarobljenih u koloni dovedena u Bratunac, 13. jula su muškarci bosanski Muslimani, koji su zarobljeni i držani na livadi Sandići, bili prisiljeni ili da krenu pješke, ili su bili prebačeni autobusima do obližnjeg skladišta u Kravici, koje se nalazi na glavnom putu Bratunac-Konjević Polje, u opštini Bratunac. Najmanje 1.000 muškaraca koji su bili zatočeni u skladištu Kravica ubijeno je u

noći 13. jula, kad su snage bosanskih Srba otvorile vatru iz automatskog oružja direktno u skladište.

Ujutro 14. jula, konvoj od oko 30 autobusa punih muškaraca bosanskih Muslimana krenuo je iz Bratunca za Zvornik. Pripadnici Bratunačke brigade bili su pratnja ovom konvoju. Muškarci bosanski Muslimani odvedeni su u različite privremene zatočeničke centre u opštini Zvornik, uključujući školu u Grbavcima, školu u Petkovicima i školu u Pilici. Između 14. i 16. jula, tim ljudima su stavljeni povezi na oči, trpani su u autobuse i prebacivani u obližnja polja gdje su, grupa za grupom, nemoćni, prestrašeni muškarci bosanski Muslimani bile pogubljeni. Polja u Orahovcu, brana Petkovci i vojna ekonomija Branjevo bili su bukvalno polja smrti posijana leševima muškaraca bosanskih Muslimana.

Dom kulture u Pilici bio je natrpan do krajnosti s približno 500 muškaraca bosanskih Muslimana. Ovaj zatočenički objekat pretvorio se u mjesto pogubljenja 16. jula. Dok su se muškarci pokušali zaštititi tako što su čučnuli u oglove zgrade ili bili prisiljeni da stoje na bini Doma kulture, vojnici VRS-a pucali su iz automatskog oružja i bacali bombe u zgradu. Nije poznato da je iko preživio ovaj masovni pokolj.

Utovarivači i rovokopači su ili već bili na mjestima u vrijeme pogubljenja ili su stigli ubrzo nakon toga kako bi pokopali mrtve u masovne grobnice. Zvornička inženjerska četa često je obezbjeđivala i mehanizaciju i ljude za ovu operaciju pokapanja.

Vijeće je zaključilo na osnovu predloženih dokaza da su u julu 1995., nakon pada srebreničke enklave, počinjeni zločini genocida, istrebljivanja, ubistva, progona putem ubistva, okrutnog i nečovječnog postupanja, terorisanja civilnog stanovništva, nehumana djela i prisilno premještanje.

Što se tiče zločina genocida, Vijeće je konstatovalo da su djela putem kojih je počinjen genocid bila lišavanje života pripadnika grupe i nanošenje teških tjelesnih ili duševnih povreda pripadnicima grupe. Pod grupom se misli na bosanske Muslimane iz Srebrenice.

Vijeće je konstatovalo da se posebna namjera da se uništi u cijelosti ili djelimično grupa bosanskih Muslimana kao takva može indirektno utvrditi na osnovu događaja koji su uslijedili nakon vojne operacije "Krivaja 95", čiji je krajnji cilj bio da se eliminiše srebrenička enklava i, prema tome, zajednica bosanskih Muslimana koji su tu nastanjeni. Ti događaji su uključivali: prisilno iseljavanje bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave, izdvajanje muškaraca iz zajednice bosanskih Muslimana u Potočarima, prisilno premještanje žena, djece i starijih osoba bosanskih Muslimana s teritorije pod kontrolom Srba i, konačno, ubistvo više od 7.000 muškaraca i mladića bosanskih Muslimana.

Vijeće je konstatovalo da se termin "uništiti" odnosi samo na fizičko i biološko uništenje grupe i ne obuhvata kulturni genocid. Vijeće je nadalje konstatovalo da se takvo uništenje ne smije jednostavno poistovjetiti s ubijanjem. Iako je lišavanje života velikog broja pripadnika neke grupe možda najizravniji način da se ta grupa uništi, i druge radnje ili niz radnji mogu takođe dovesti do uništenja grupe.

I Blagojević i Jokić su bili optuženi na osnovu individualne krivične odgovornosti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu. Vijeće nije smatralo da su u ovom predmetu ispunjeni svi elementi koje valja dokazati kako bi se utvrdilo postojanje individualne krivične odgovornosti na osnovu udruženog zločinačkog poduhvata. Nadalje, Vijeće je zaključilo da oblik odgovornosti koji bi primjerenije okarakterisao kažnjivo ponašanje obojice optuženih, na temelju njihove kažnjive namjere, jeste pomaganje i podržavanje tih zločina.

Vijeće je konstatovalo da je Blagojević komandovao i imao kontrolu nad snagama i sredstvima Bratunačke brigade u julu 1995., a da je Jokić bio dežurni oficir Zvorničke brigade od jutra 14. jula do jutra 15. jula. Osim toga, obavljao je dužnost načelnika inženjerije Zvorničke brigade.

Vijeće je konstatovalo da je radnjama koje su izvršili Blagojević ili pripadnici Bratunačke brigade pružena praktična pomoć u operaciji ubijanja, koja je za posljedicu imala smrt više od 7.000 muškaraca i mladića bosanskih Muslimana. Te radnje su obuhvatale odvajanje muškaraca od ostatka stanovništva bosanskih Muslimana u Potočarima, čuvanje muškaraca bosanskih Muslimana u Bratuncu od 12. do 14. jula, učestvovanje bataljona Bratunačke brigade i Blagojevića lično u operaciji pretresa terena.

Vijeće je, međutim, nadalje konstatovalo da nisu postojali dovoljni dokazi da bi se utvrdilo kako je Blagojević znao da te radnje pomažu počinjenje krivičnog djela ubistva u odnosu na masovna pogubljenja.

Vijeće je konstatovalo da je radnjama koje su izvršili pripadnici Bratunačke brigade pružena praktična pomoć u počinjenju ubistava u gradu Bratuncu i da je Blagojević znao da su pripadnici Bratunačke brigade pružali praktičnu pomoć prilikom ubijanja muškaraca u Bratuncu. Shodno tome, Vijeće je konstatovalo da je Blagojević pomagao i podržavao počinjenje ubistva u gradu Bratuncu.

Vijeće je konstatovalo da Blagojević nije znao da se vrši zločin istrebljivanja u vrijeme kad je on počinjen i stoga ne može snositi odgovornost za radnje koje je eventualno sam počinio ili su ih počinili pripadnici Bratunačke brigade, a koje su pomogle glavnim počiniočima i u velikoj mjeri uticale na počinjenje djela istrebljivanja. Shodno tome, odgovornost Blagojevića za pomaganje i podržavanje u istrebljenju nije utvrđena i on je oslobođen optužbe za istrebljenje iz tačke 2 Optužnice.

Vijeće je konstatovalo da su pripadnici Bratunačke brigade pružili praktičnu pomoć koja je u velikoj mjeri uticala na počinjenje progona putem okrutnog i nečovječnog postupanja i terorisanja civilnog stanovništva. Vijeće je zaključilo da je Blagojević znao za učešće pripadnika Bratunačke brigade u tim radnjama, te da je uz to znao i da se tim radnjama pomaže zločin progona putem terorisanja civilnog stanovništva i okrutnog i nečovječnog postupanja.

I konačno, Vijeće je konstatovalo da su pripadnici Bratunačke brigade, uključujući pripadnike vojne policije i bataljona koji su obezbjeđivali područje Potočara, pružali praktičnu pomoć prisilnom premještanju bosanskih Muslimana s područja Srebrenice. Time što su učestvovali u razvrstavanju stanovništva, u ukrcavanju ljudi u autobuse i pratnji autobusa, kao i u patroliranju područjem na kojem je stanovništvo držano do završetka premještanja, pripadnici Bratunačke brigade u velikoj su mjeri doprinijeli počinjenju zločina. Osim toga, Vijeće je uz to konstatovalo da je Blagojević znao za pomoć koju su pružali pripadnici njegove brigade, i da djela koja su oni izvršili pomažu počinjenju djela prisilnog premještanja. Blagojević, kao komandant koji je sudjelovao u operaciji "Krivaja 95", znao je za cilj i rezultat te operacije, a to je bila eliminacija srebreničke enklave. Taj cilj za sobom je nužno povlačio uklanjanje stanovništva bosanskih Muslimana s tog područja. U periodu od 12. do 14. Jula, budući da je bio prisutan na isturenom komandnom mjestu, u gradu Srebrenici i u Bratuncu, Blagojević je morao i sam vidjeti da se taj cilj realizuje dok su jedan za drugim autobusi puni žena, djece i staraca bosanskih Muslimana prolazili kroz Bratunac na putu od Potočara za Kladanj, nakon čega je uslijedilo i privremeno zatočenje muškaraca u Bratuncu dok su čekali na premještanje s tog područja. Blagojević je znao da se prisilno premještanje vrši na diskriminatornim osnovama, budući da je cilj prisilnog premještanja bio uklanjanje bosanskih Muslimana iz tog dijela Bosne. Shodno tome, Vijeće je konstatovalo da je Blagojević odgovoran za pomaganje i podržavanje progona putem osnovnih krivičnih djela ubistva, okrutnog i nečovječnog postupanja, terorisanja civilnog stanovništva i prisilnog premještanja.

Vijeće je konstatovalo da je Blagojević znao za namjeru glavnih počinilaca da unište u cijelosti ili djelimično grupu bosanskih Muslimana kao takvu. Vijeće o njegovom znanju zaključuje na osnovu svih okolnosti u vezi sa zauzimanjem srebreničke enklave i djela usmjerenih protiv bosanskih Muslimana koja su uslijedila nakon toga. U skladu s tim, Vijeće je konstatovalo da je Blagojević kriv za saučesništvo u genocidu putem pomaganja i podržavanja u genocidu.

Što se tiče Jokića, Vijeće je konstatovalo da je ubistvo utvrđeno, i to kao kršenje zakona i običaja ratovanja i kao zločin protiv čovječnosti.

Vijeće se uvjerilo da je Jokić znao da su zarobljeni Muslimani zatočeni u školi u Grbavcima gdje čekaju na pogubljenje kada je naredio nekim svojim ljudima da tamo odveze rovokopač. Vijeće stoga je konstatovalo da je Jokić znao da je poslan u Orahovac upravo zato da iskopa masovne grobnice za žrtve pogubljenja. Time što je izdao nalog da se rovokopač odveze u Orahovac, Jokić je pružio praktičnu pomoć koja je znatno doprinijela počinjenju zločina.

Nije utvrđeno van razumne sumnje da je Jokić pružio znatnu pomoć u masovnom pogubljenju koje je nakon toga počinjeno kod škole u Petkovcima i kod brane. Vijeće nije ustanovilo da postoje dokazi da su pripadnici Zvorničke brigade učestvovali u tom pogubljenju.

Vijeće je konstatovalo da je Jokić već 14. jula znao da su zarobljeni Muslimani zatočeni u školi u Pilici. Osim toga, Vijeće je zaključilo van razumne sumnje da je Jokić, kao načelnik inženjerije, bio informisan o zahtjevu od 16. jula kojim se tražila teška mehanizacija, te da je bio u kontaktu s pripadnicima inženjerske čete kako bi ispunio taj zahtjev. Rezultat Jokićevih postupaka bio je da su odaslana inženjerska sredstva Zvorničke brigade i ljudstvo. Vijeće se uvjerilo van razumne sumnje da je Jokić znao da su sredstva poslana kako bi se iskopale masovne grobnice. Vijeće je konstatovalo da je utvrđeno van

razumne sumnje da je Jokić znao da su počinjena ubistva širokih razmjera u Orahovcu, u Pilici i na vojnoj ekonomiji u Branjevu, te u Kozluku, kao i da je Jokić pomagao i podržavao njihovo počinjenje.

U okviru tačke 5 optužnice, progoni, Tužilaštvo je teretilo Jokića za četiri djela u osnovi progona: ubistvo, okrutno i nečovječno postupanje, terorisanje civilnog stanovništva i uništavanje imovine. Vijeće se pozvalo na svoje nalaze da osnovna djela za koja se Jokić tereti, ubistvo, okrutno i nečovječno postupanje i terorisanje civila bosanskih Muslimana, predstavljaju dio kampanje progona protiv bosansko-muslimanskog stanovništva.

Vijeće je konstatovalo da nisu izvedeni dokazi koji bi mu omogućili da zaključi da je Jokić pružio praktičnu pomoć, podsticaj ili moralnu podršku, koji su znatno doprinijeli okrutnom i nečovječnom postupanju ili terorisanju civilnog stanovništva. Vijeće je, prema tome, zaključilo da Jokić ne snosi krivičnu odgovornost za ova djela u osnovi.

Kad je riječ o ubistvu kao djelu u osnovi, Vijeće je konstatovalo van razumne sumnje da je Jokić pomagao i podržavao izvršenje ubistava koja su počinjena u Orahovcu, Pilici, na vojnoj ekonomiji Branjevo i u Kozluku. Dokazi pokazuju da je od 14. jula na dalje, Jokić znao da su hiljade muškaraca i mladića, bosanskih Muslimana, zatočene u zoni Zvorničke brigade. Dokazi dalje potvrđuju da je Jokić znao da su ti muškarci i mladići zatočeni na diskriminatornoj osnovi jer su bili bosanski Muslimani.

Vijeće je zatim ocijenilo težinu krivičnih djela za koja su obojici osuđenih izrečene osuđujuće presude, uključujući i pojedinačno učešće svakog optuženog u zločinima.

U odnosu na Blagojevića, Vijeće je konstatovalo da on nije bio jedan od glavnih učesnika u izvršenju ovih zločina. Vijeće je utvrdilo da, dok su starješine Glavnog štaba i MUP-a igrali ključne uloge u izradi i sprovođenju jedinstvenog plana da se ubiju hiljade muškaraca, bosanskih Muslimana i da se prisilno premjesti više od 30.000 bosanskih Muslimana, Blagojevićev doprinos izvršenju krivičnih djela sastojao se uglavnom u pružanju znatne pomoći u prisilnom premještanju i u tome što je znao da je cilj da se bosanski Muslimani eliminišu iz enklave Srebrenica. Vijeće je zaključilo da nije dokazano da je Blagojević znao za masovna pogubljenja kad je pružio tu pomoć. Vijeće je, međutim, je moralo uzeti u obzir da je praktična pomoć koju je on pružio značajno doprinijela izvršenju zločina genocida.

Jokić, kao ni Blagojević, nije imao glavnu ulogu u izvršenju ovih zločina. Pored toga, Vijeće je utvrdilo da on nije bio na zapovjednoj funkciji. On nije mogao izdavati vlastita naređenja, nego je naređenja svojih starješina prenosio pripadnicima inženjerske čete Zvorničke brigade. Međutim, on je značajno pomogao u izvršenju zločina time što je mehanizaciju i pripadnike inženjerske čete slao na mjesta pogubljenja kako bi učestvovali u operaciji pokapanja.

Pretresno vijeće je uzelo u obzir relevantne otežavajuće i olakšavajuće okolnosti u odmjeravanju kazne za svakog od optuženih.

Pretresno vijeće je konstatovalo da Blagojević nije kriv za istrebljenje, a proglasilo ga je krivim za sljedeća krivična djela:

- saučesništvo u genocidu putem pomaganja i podržavanja genocida (genocid, član 4)
- pomaganje i podržavanje ubistva, progona na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi i nečovječno postupanje (prisilno premještanje) (zločini protiv čovječnosti, član 5)
- pomaganje i podržavanje ubistva (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3)

Kazna: 18 godina zatvora.

Pretresno vijeće je zaključilo da Jokić nije kriv za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti, a proglasilo ga je krivim za sljedeća krivična djela:

- pomaganje i podržavanje istrebljenja i progona na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti, član 5)
- pomaganje i podržavanje ubistva (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3)

Kazna: 9 godina zatvora.

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Tužilaštvo je podnijelo žalbeni podnesak 9. maja 2005.

Blagojevićev žalbeni podnesak podnesen je 20. oktobra 2005., a Jokićev treći izmijenjeni žalbeni podnesak podnesen je 6. jula 2006.

Rasprava o žalbi održana je 5. i 6. decembra 2006.

U svojoj žalbi, Blagojević je tvrdio da je Pretresno vijeće pogrešno pogrešno utvrdilo činjenično stanje kad je zaključilo da je on znao za počinjenje zločina genocida ili za genocidnu namjeru glavnih počinilaca. Poričući to da je znao za počinjenje genocida i genocidnu namjeru glavnih počinilaca, Blagojević je istakao zaključak Pretresnog vijeća o tome da on nije imao saznanja o masovnim ubistvima, koja su po konstataciji Pretresnog vijeća činila dio genocida. Tužilaštvo je odgovarilo da je činjenica da Blagojević nije znao za masovna ubistva irelevantna za njegovu odgovornost u svojstvu onog koji pomaže i podržava vršenje genocida.

Žalbeno vijeće je prihvatilo da su operacija prisilnog premještanja, razdvajanja, zlostavljanja i ubistva u Bratunacu bili relevantni za procjenu o tome da li su glavni počinioци imali genocidnu namjeru. Međutim, Žalbeno vijeće nije smatralo uvjerljivim mišljenje Pretresnog vijeća o tome da je prisilno premještanje samo po sebi, ili pak zajedno s ubistvima i zlostavljanjem u gradu Bratuncu, dovoljno da se dokaže da su počinioци imali namjeru da "unište" zaštićenu grupu.

Žalbeno vijeće je konstatovalo da u presudi Žalbenog vijeća u predmetu protiv Radislava Krstića jasno stoji da "prisilno premještanje samo po sebi ne predstavlja genocidni čin"; to je jednostavno bio relevantan aspekt u okviru ukupnog razmatranja činjenica. Slično tome, Žalbeno vijeće je konstatovalo da "oportunistička ubistva" po svojoj prirodi predstavljaju veoma ograničen osnov za izvođenje zaključka o genocidnoj namjeri. Po mišljenju Žalbenog vijeća, nijedan razumni presuditelj činjenica ne bi se uvjerio van svake razumne sumnje da je, ne znajući za masovna ubistva, Blagojević znao za genocidnu namjeru glavnih počinilaca samo na osnovu toga što je imao saznanja o drugim činjenicama koje su se ticale operacije prisilnog premještanja.

U skladu s gore navedenim, Žalbeno vijeće je usvojilo Blagojevićev šesti žalbeni osnov i ukinulo dio presude kojim je bio osuđen za saučesništvo u genocidu. Sudija Shahabuddeen je priložio protivno mišljenje.

U okviru sedmog žalbenog osnova Blagojević je iznio navodne četiri greške u primjeni prava i u utvrđivanju činjeničnog stanja u vezi s osuđujućom presudom za pomaganje i podržavanje, uključujući navod o pravnoj grešci koja se odnosi na definiciju pomaganja i podržavanja i navode o činjeničnim greškama u vezi s njegovim znanjem o djelima u osnovi, odnosno da li je na raspolaganje stavio sredstva Bratunačke brigade i da li je to predstavljalo značajnu pomoć.

Žalbeno vijeće je smatralo da Blagojević nije uspio identifikovati nijednu grešku u primjeni prava koju je Pretresno vijeće navodno učinilo kada je iznijelo mjerodavno pravo u vezi s pomaganjem i podržavanjem. Nadalje, što se tiče njegovog znanja o djelima iz osnove Blagojević se jednostavno pozvao na argumente koje je na drugim mjestima u svojoj žalbi već naveo, a koje je Žalbeno vijeće već razmotrilo i odbacilo ih, s izuzetkom njegovog osporavanja osude za saučesništvo u genocidu.

Zaključeno je da su Blagojevićeve tvrdnje nedovoljne da bi u pitanje dovele razumnost zaključaka Pretresnog vijeća o tome da je on dopustio da sredstva Bratunačke brigade omoguće izvršenje krivičnih djela. Nadalje, Blagojević nije pokazao grešku u zaključku Pretresnog vijeća da je Bratunačka brigada u značajnoj mjeri doprinijela izvršenju krivičnih djela. Donoseći svoje zaključke Pretresno vijeće je bilo svjesno da je pomoć Bratunačke brigade po svojem obimu bila više ograničena u odnosu na druge elemente VRS-a i civilnih vlasti. Uprkos tome, Pretresno vijeće je doprinosa sredstava koja je Blagojević stavio na raspolaganje opisalo kao "praktičnu pomoć" krivičnim djelima koja su imala značajan učinak na izvršenje zločina. Žalbeno vijeće je podsjetilo da je u sličnom kontekstu donijelo isti zaključak i u Drugostepenoj presudi u predmetu *Krstić*.

Iz razloga navedenih u vezi sa šestim žalbenim osnovom Žalbeno vijeće je prihvatilo Blagojevićev sedmi žalbeni osnov u odnosu na zločin genocida, a odbacilo njegovu žalbu na zaključke Pretresnog vijeća koji se odnose na pomaganje i podržavanje u svakom drugom smislu. Sudija Shahabuddeen je priložio protivno mišljenje.

Žalbeno vijeće je odbacilo sve druge žalbene osnove Blagojevića, uz protivno mišljenje sudije Shahabuddeena.

Što se tiče Jokića, Žalbeno vijeće je odbacilo svih sedam žalbenih osnova. Žalbeni osnov Tužilaštva je takođe odbačen.

Dana 9. maja 2007., Žalbeno vijeće je donijelo presudu kojom je smanjilo kaznu za Blagojevića na 15 godina zatvora, a potvrdilo je kaznu od 9 godina zatvora za Jokića.

Blagojević je 25. januara 2008. prebačen u Norvešku na izdržavanje kazne, a Jokić je 22. decembra 2008. prebačen u Austriju. U izdržavanje kazne im je uračunato vrijeme koje su proveli u pritvoru.

Dana 13. januara 2010., Jokiću je odobreno prijevremeno puštanje na slobodu.

Dana 3. februara 2012., Blagojeviću je odobreno prijevremeno puštanje na slobodu, koje je stupilo na snagu 22. decembra 2012.